מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

שבועות כג

עניין: מושבע ועומד מהר סיני

במדבר רבה ט, מז

שָׁבַע. וּמִנַּיִן שֶׁבְּסִינַי לָקְחוּ שְׁבוּעַת הָאָלָה, שֶׁכֵּן כְּתִיב (דברים כח סט) **אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית וגו׳ מִלְּבַד הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתָּם בְּחֹרֵב, הִקִּישׁ בְּרִית חוֹרֵב לִבְרִית אֶרֶץ מוֹאָב, מַה לְּהַלָּן בְּאָלָה אַף כָּאן בְּאָלָה, אִי זֶהוּ בְּרִית שֶׁל חֹרֵב,** (ויקרא כו יד) **וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וגו׳. וְאָמַר**

מהרז״ו

ומנין שבסיני לקחו שבועת האלה. כי בסיני כתוב הנה דם הברית והברית הוא השבועה ואין ראיה על האלה ומ״ש לעברך בברית ה׳ ובאלתו זה כתיב בסדר נצבים בסוף מ׳ שנה בערבות מואב ולא בסיני ודורש שבסוף תוכחת תבא כתיב אלה דברי הברית אשר כרת אותם בארץ מואב מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב הרי גם בחורב היה ברית באלה היינו תוכחת בחוקותי שנאמרה בסיני וכמפורש במכילתא יתרו שתוכחת בחוקותי נאמר בסיני קודם מתן תורה וזהו שאמר איזה ברית של חורב אם לא תשמעו לי. **זה משה.** שנקרא

רמב״ם סוף הלכות מילה

בדרך. וכל מצות התורה נכרתו עליהן שלש בריתות. שנאמר אלה דברי הברית אשר צוה יי׳. מלבד הברית אשר כרת אתם בחרב. ושם הוא אומר אתם נצבים היום כולכם לעברך בברית יי׳ אלהיך הרי שלש בריתות. ועל המילה

גמ׳ מגילה לא:

שלפניהם וכשהוא מסיים מסיים בפסוק שלאחריהן אמר אביי [1]לא שנו אלא בקללות שבתורת כהנים אבל קללות שבמשנה תורה פוסק מאי טעמא הללו בלשון רבים אמורות ומשה מפי הגבורה אמרן והללו בלשון יחיד אמורות ומשה מפי עצמו אמרן לוי בר בוטי הוה קרי וקא מגמגם קמיה דרב הונא בארורי אמר לו אכנפשך לא שנו אלא קללות שבתורת כהנים אבל שבמשנה תורה פוסק תניא ר׳ שמעון בן אלעזר אומר [2]עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבמשנה תורה קודם ר״ה מאי טעמא אמר אביי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה השנה וקללותיה בשלמא שבמשנה תורה[3] איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה אלא שבתורת כהנים[4] אטו עצרת ראש השנה היא אין עצרת נמי ראש השנה היא דתנן [5]ובעצרת על פירות האילן תניא [6]רבי שמעון בן אלעזר

אדרת אליהו פרשת נצבים

(יח) **והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך.** ביאורו, מפני שרז״ל[24] אמרו: בתוכחת הראשונה אין רשאי להפסיק מפני שבלשון רבים נאמר, ובתוכחת השניה רשאי להפסיק מפני שבלשון יחיד נאמר. פירוש, שבלשון רבים נאמר - וקאי על כל יחיד ויחיד, והשניה בלשון יחיד נאמר - והוא על כלל ישראל כאחד[25]. וזהו אומרו ׳והיה בשמעו את דברי האלה הזאת׳ השניה, הנאמר בלשון יחיד על כלל ישראל, ׳והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי׳, הלא אני יחיד ולא נאמר רק על כלל ישראל, לכן נאמר ׳והבדילו ה׳ לרעה׳ (להלן כ) כיון שפירש עצמו מכלל ישראל[26]. **למען ספות** את **הרוה** על **הצמאה.**